

BEMOR BILAN MULOQOT SAN'ATI PSIXOLOGIYASI

Komiljonov Kamoljon Sherzodbek o'g'li. TDSI talabasi

Ilmiy raxbar: Siddiqov N.N

Annotatsiya: Shifokor bemor bilan muloqotning avvalidayoq uning saviyasiga mos ravishda suhbatlashishi muhim. Bemor hunarmand bo'lsa, shunga mos maqomda, akademik bo'lsa, albatta, uning yuqori saviyasiga yarasha muomala qila olishi asosiy talablardandir. Shifokor beixtiyor bu holatning aksini qilsa, u holda o'zining tuzatib bo'lmas xato qilganini bir umr afsus bilan eslab yurishiga to'g'ri keladi. Shifokor bemorni o'rab turgan atrof-muhitga katta e'tibor bermog'i lozim. Uning botiniy va zohiriy ko'rinishi bemor bilan kechadigan muloqotiga bevosita ta'sir o'tkazishi mumkin.

Kalit so'zlar : Tibbiy psixologiya, psixoterapiya, ruhiy holat, hamshiralik ishlari, pedagogika, fiziologiya, arterial bosim, klinik simptomlar, sindromlar.

Tibbiy psixologiya: bemor ruhiy faoliyatining asosiy qonuniyatlari, normal va patologik holatlarining chegaralari, kasallikning shakllanishida va davolash jarayonida shaxsning roli. Ruhiy o'z-o'zini boshqarish va psixoterapiya, hamshiralik ishining asoslari o'rgatiladi. Bemor va sog'lom odamning anatomik, fiziologik, yosh va jinsiy xususiyatlari normal anatomiya va fiziologiya kafedralarida o'tiladi. Organizmda asosiy patologik jarayonlarning paydo bo'lish sabablari va ularning rivojlanish mexanizmlari patofiziologiya va patanatomiya kafedralarida tushuntiriladi. Ichki a'zolar kasalliklari kafedrasida asosiy klinik simptomlar va sindromlar, ularning paydo bo'lish mexanizmlari va bemorni so'rab-surishtirish, nutq va muloqot san'ati, fizikaviy tekshiruvlar - ko'zdan kechirish, paypaslash, tukillatish, eshitish, arterial bosimni o'lchash, tomir urish xususiyatlarini aniqlash. ba'zi holatlarda tez tibbiy yordam ko'rsatishning asosiy tamoyillari ichki kasalliklar propedevtikasi kafedrasida qoshida tashkil etilgan «hamshiralik ishi va terapiya asoslari» deb nomlangan kursda olib boriladi va o'rgatiladi. Shunday qilib, shifokorlarni, tibbiy pedagoglarni va oliy ma'lumotli hamshiralarni tayyorlash dastlabki kurslarga mo'ljallangan ta'lim-professional dasturini muvaffaqiyatli o'tgan yoshlar, quyidagi talablarga javob berishlari kerak. Kasallik paytida har qanday odam qarindoshlari va do'stlarining g'amxo'rlikiga muhtoj. Biroq, og'ir kasal odamni qo'llab-quvvatlashga intilishda, odamga beixtiyor shikast etkazmaslik uchun faqat ruhiy impulslar va his-tuyg'ular bilan boshqarilmasligi kerak. Ayniqsa, saraton kasalligining qarindoshlari uchun qiyin. Bunday qiyin vaziyatda oddiy aqlni tinglash kerak. Biroz amaliy maslahat haqiqiy amaliy yordam ko'rsatish bilan birga, bemor bilan samimiy, bezovta qilmasdan, bemorning o'zini o'zi qadrlashini hurmat qilgan holda qanday qilib muloqot qilishni yaxshiroq tushunishga yordam beradi. Shuning uchun, odamni kasallikdan oldingi kabi davolashga harakat qiling. Uning yuragiga sog'lig'ining yomonlashishi oila va do'stlar bilan munosabatlarga ta'sir qiladi degan fikrga yo'l qo'ymang. Bemorni hammadan va hamma narsadan "himoya qiladigan" zerikarli vasiyga aylanmang. Oddiy bo'ling, tabiiy ravishda muloqot qiling, go'yo hech qanday dahshatli narsa yuz bermayotgandek. Boshqacha qilib aytganda, o'zingiz bo'ling. Urinib ko'rmoq yaqin odam o'zini "jabrlanuvchi", "baxtsiz",

"og'ir kasal" kabi his qilmadi. Va kattalarga kasal boladek munosabatda bo'lmang. O'zini qanday his qilayotgani, yaxshi ko'rinmasligi va shunga o'xshash narsalar haqida afsuslanib, cheksiz ingrash va nafas olishning hojati yo'q. Bu sizga yordam bermaydi. Muloqotda simulyatsiya qilingan quvnoqlik va ilhom insonga zarar etkazishi mumkin. Esingizda bo'lsin, kasallik barcha his-tuyg'ularni, idrokni kuchaytiradi, bu sizning nosamimiyligingizni tezda fosh etishini anglatadi. Bemorning o'zi qaror qabul qilishiga imkon bering, garchi ular sizga nomuvofiq yoki asossiz bo'lib tuyulsa ham. Voyaga etgan kishi o'z shifokorini, dori-darmonlarni, davolash usullarini, kiyim-kechak, oziq-ovqat va hokazolarni tanlash huquqiga ega. Yordam yoki xushmuomalalik bilan maslahat berganingizdan so'ng, agar odam o'z yo'lini tanlashga qaror qilsa, undamang. Endi asosiy narsa iliq ishonchli munosabatlarni saqlab qolishdir. Bemor qanday qiyin vaziyatda bo'lishidan qat'i nazar, uni mustaqilligidan mahrum qilmang. Juda xushmuomala bo'lishga harakat qiling, axloqsizlikdan qoching. Mashhur aforizmni eslang: "Kattalar uchun ikkita ta'limot allaqachon bitta haqoratga tengdir". Bemorni izolyatsiya qilmang, aksincha, uning tashqi dunyo bilan aloqalarini saqlab qolishga yordam bering. Misol uchun, iloji bo'lsa, do'konga, kinoga yoki do'stlaringizga tashrif buyurishni tashkil qiling. Kitob va gazetalarni o'qishni, teleko'rsatuvlar va filmlarni tomosha qilishni, telefon qo'ng'iroqlarini amalga oshirishni va so'nggi yangiliklarni muhokama qilishni rag'batlantiring. Siz bemorga ovoz chiqarib o'qishingiz va keyin o'qilgan narsalarni muhokama qilishingiz mumkin. Quvonchli va bemorning kuchiga ega bo'lgan munosib kasbni toping. Kasal odamni "yo'q qilish" kerak emas oilaviy hayot. Ko'pincha qarindoshlar yaqin kishining ahvolidan shunchalik tashvishlanadilarki, ular qiyinchiliklarni va oilaviy muammolarni undan yashirishadi. Ba'zan ular u haqida uchinchi shaxsda gapirishlari mumkin, go'yo odam atrofida emas. Bunday davolash bemorni o'z oilasida begona, ortiqcha odam kabi his qiladi. Unga o'zini qanday tutish kerakligini hal qilish huquqini bering. Masalan, bemor o'zi o'rganib qolgan uy yumushlarini bajarsin (albatta, uning kuchi doirasida). Kelajak yoki o'tmish haqida gapirganda, yumshoq bo'ling. Bemorning ruhiyatiga zarar etkazmaslik uchun so'zlarni tanlang. Siz yosh oila a'zolarini bemor bilan ko'proq muloqot qilishni, unga kitob yoki gazetalarni ovoz chiqarib o'qishni va birgalikda krossvordlarni echishga undashingiz mumkin. Ammo shu bilan birga, bolalar uni juda charchatmasligiga ishonch hosil qiling. Aytgancha, agar siz o'z vaqtida hazil qilsangiz, kulgili voqea yoki anekdot aytib bersangiz, siz zulmli vaziyatni bartaraf eta olasiz va bemorni ko'nglini ko'tarasiz. Hamshiralik san'ati ijodkorlik va bemorga g'amxo'rlik qilish jarayonida protseduralar, qo'llanmalar, og'zaki ta'sirlar va suhbatlarning ilmiy asoslilikining uyg'un kombinatsiyasida yotadi; bemorni ba'zan uni bosib oladigan salbiy fikrlar va his-tuyg'ulardan himoya qilish qobiliyatida, siz bilganingizdek, tiklanishni sezilarli darajada kechiktiradi, Bunday himoya har qanday yoshdagi odamlar uchun, ayniqsa bolalar va qariyalar uchun muhimdir. Uni amalga oshirish uchun hamshira empatiyaga tayyor bo'lishi, mehribonlik, sezgirlik, ishtirok etishi kerak. Lekin ba'zi hollarda faqat yaxshi insoniy fazilatlar etarli emas. Ularni professional ravishda qo'llash, ya'ni bilan yuqori daraja ishonchlilik, tibbiy psixologiya va psixoterapiyaning ayrim elementlarini o'rganish kerak. Hamshiraning psixoterapevtik faoliyati, birinchi navbatda, kasallikning ichki rasmi

kabi murakkab patopsixologik kompleksga yo'naltirilishi kerak, ya'ni. bemorning o'z kasalligining tabiatini tushunishi. Bemorning uning kasalligiga munosabati gipernozognozlik yoki anosognozlik xarakterga ega bo'lishi mumkin; bundan tashqari, ko'plab o'tish holatlari mumkin. Gipernozognoziya - bu kasallikning og'irligini, yuzaga kelishi mumkin bo'lgan asoratlarni va noqulay oqibatlariga olib kelishi ehtimolini sub'ektiv qayta baholash. Bu, qoida tariqasida, tez rivojlanayotgan, o'tkir somatik kasalliklar (angina xurujlari, o'tkir oshqozon-ichak og'rig'i va boshqalar) bilan yuzaga keladi. Xavotirli va shubhali, namoyishkorona (isterik), kamroq tez-tez - avtoritar-tarang (epileptoid) xarakterli belgilarga ega bo'lgan shaxslarda. Xavotirli va shubhali xarakter xususiyatlariga ega bo'lgan odamlar har qanday sababga ko'ra tashvishlanishga doimiy tayyorlik, o'z sog'lig'i va yaqinlarining sog'lig'i uchun doimiy qo'rquv bilan ajralib turadi. Tabiiyki, ular uchun somatik kasallik deyarli falokatdir: agar kasallik yo'qolmasa, u kasallikka aylanadi. surunkali shakl? Ehtimol, shifokor xatoga yo'l qo'ygandir yoki mendan haqiqiy holatni yashirgandir va hamma narsa jiddiyrqdir? Agar u o'lim bilan tugasa-chi? va hokazo. Bunday bemorlar ba'zida "har qanday holatda" yoki ataylab, "ularga yaqinroq qarash" uchun shikoyatlarini bo'rttirib yuborishlari mumkin. Shuningdek, ular o'zlarini, eng ahamiyatsiz his-tuyg'ularini tashvish bilan tinglashga moyildirlar. Bunday bemorlarni tinchlantirish kerak, ularni "chetga chiqarib bo'lmaydi" - bu ularning qo'rquvini oshiradi va kasallikning borishini murakkablashtiradi. Bemor bilan muloqotda hamshira sabrli va do'stona munosabatda bo'lishi kerak. Tanishlik ham, tanishlik ham, haddan tashqari quruqlik va rasmiyatchilik ham qabul qilinishi mumkin emas. Bemorlarga "siz" va ism va otasining ismi bilan murojaat qilish kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Tibbiyot psixologiyasi etikasi va deontologiyasi asoslari T.- 1997.
2. "Patopsixologiya va tibbiyot psixologiyasi" Asranbayeva T.-2005.
3. A.Usmonxo'jayev "Tibbiyot xodimlari ma'naviyati" 2014.

4. ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА РАҚАМЛАШТИРИШ: Сиддиков Нурали Нишоналиевич, ТДСИ Ижтимоий фанлар биоэтика курси билан кафедраси катта ўқитувчиси

НН Сиддиков - Научно-практическая конференция, 2022

5. СОЦИАЛЬНАЯ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ МОЛОДЫХ СОБСТВЕННИКОВ В СФЕРЕ СРЕДНЕГО И МАЛОГО БИЗНЕСА

НН Сиддиков - Социосфера, 2020